СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 103. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 5. мая, 1925. VOL. XXXIII. No. 103. Jersey City, N. J., Tuesday May 5, 1925. THREE CENTS

Властителі копалень хочуть зборонити юнії орґанізоване майнерів.

ГВІЛІНҐ, ВЕСТ ВЕРДЖІНЯ, 3. мая. — Властителі копалень угля у північній части Вест Верджінії внесли до суду прозьбу заборонити майнерській юнії організувати майнерів у юнію. Суд ще не пересеслухав справи.

52 ЛЮДИЙ ГИНУЛО ВІД АВТІВ КОЖДОГО ДНЯ.

ВАШИНГТОН, 3. мая. — Асекураційні компанії, котрі асекурують від випадків, обчисляють, що в 1924. році від автомобілів гинуло пересічно по 52 людий на кождий день. На кождий день випадає теж 1,180 осіб тяжко ранених автомобілями.

КУЛИДЖ ПРОМОВЛЯЄ НА ЗАЛОЖЕННЮ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ ПІД ЖИДІВСЬКИЙ ДІМ.

ВАШИНГТОН, 3. мая. — Президент Кулидж промовляв тут нині підчас урочистого заложення угольного каменя під жидівський народний дім, так званий „Джуїш Комюниті Сентер." У своїй промові Кулидж підносив заслуги Жидів для Америки та осуджував расову й релігійну ненависть.

ТИСЯЧІ ЛЮДИЙ ХОТІЛИ СЛУХАТИ ДЕБСА.

НЮ ЙОРК, 3. мая. — На промову Юджіна Дебса, старого соціялістичного провідника й кількаразового кандидата соціялістичної партії на уряд президента Злучених Держав, яку він мав виголосити в великій салі Медисон Сквер Гарден, зібралося нині понад 25,000 осіб. Дебс закликав робітників приступати до соціялістичної партії, яка на його думку одинока захороняє інтереси робітників та може запобігти війні.

ЗАКИДАЮТЬ УРЯДОВИ ДУШЕННЄ ПРОЦЕСІВ.

ВАШИНГТОН, 3. мая. — Організація Народна Законодатна Служба підняла проти теперішного уряду публичний закид, що уряд безправно не допускає до процесів проти великих промислових підприємств, Ходить тут передовсім о велике електричне підприємство Дженерел Електрик Ко., котрому мало бути доказано підчас урядового слідства, що завдяки його безправним заходам кошти будови мешкальних домів держаться на воєнній висоті. Комітет закидає теж, що підчас процесу проти сенатора Гвілера уряд уживав обману, а то й фалшивих свідків.

ПІМСТИВСЯ НА... СОБІ.

НЮ ЙОРК, 3. мая. — Коло 3. години над раном вертав зі забави в приватнім мешканню свого приятеля Лайонса Вілієм Аштворт. Приятель відводив його до дому. Коли підходили до мосту понад ріку Гарлем, проти них надіхав автомобіль, та так близько, що мало не зачепив Ашворта. Сей обрушився на се та облаяв їдучого. Ображений їздець задержав авто, вискочив з його, приступив до Ашворта та покороткій суперечці побив його по лици. Не ждучи на бійку, він всів на авто й відїхав.

В кілька хвилин з тої сторони, куди поїхав автомобіль, надіхав другий. Ашворт узяв їдучого за свого напасника і, заким його товариш мав час його задержати, Ашворт кинувся на авто, обняв їздця одною рукою за шию, а другою став його обкладати кулаками. Шоферуючий стратив владу над автом, і сей вдарив до мостової балюстради, проломив її та скотився під міст. Нападаючого й нападеного найдено вже неживими. Лайонс певний, що його товариш помилився.

МІСТО ВИНАЙМАЄ ЛЬВА.

НЮ ЙОРК, 3. мая. — Заряд звіринців міста Ню Йорку позичив на Конвенцію Клюбів Львів льва з міської менажерії. За позичення конвенція заплатила 25 долярів на день.

Заряд менажерії подає до відома, що він позичає теж гипопотамів, гадди, просто всі звірята зі своїх звіринців за відповідною нагородою та гарантією.

ПОТЯГАЮТЬ ДО ВІДВІЧАЛЬНОСТИ ПОЛЬСЬКУ АКТОРКУ.

НЮ ЙОРК, 3. мая. — Польську акторку, відому під іменем Поля Неґрі, довітує митовий уряд за мито, якого вона не заплатила за перли вартости 15,000 долярів, які вона мала перевести сими днями через нюйорський митовий уряд без повідомлення уряду.

РОЗБИШАКИ МУЧИЛИ МЕКСИКАНСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

МЕКСИКО, 3. мая. — Франца Ромера, генерала федеральної мексиканської армії, спіймали розбишаки та муками старалися вимусити на ньому признатися їм, як отвирається його огнетревала каса. Генерал видержав всі муки й не признався. Сестра генерала зомліла на вид огню та розповіла комбінацію каси.

ЧЕРЕЗ КОНЯ ПОКІНЧИВ ЖИТТЯ.

МИДЕЛБОРО, МЕСЕЧУЗЕТС, 3. мая. — В селі Рок поповнив самобійство через [illegible] Джозеф [illegible] ... мало бути [illegible] через [illegible]

Ратуйте галицьке українське село!

Всі письма до КОМІТЕТУ ПРАЦІ при Краєвому Комітеті Допомоги Голодному Селу, посилати на адресу:

Володимир Целевич, Львів, Ринок 10, Галичина, Европа.

А всі грошеві посилки на адресу:

Центральний Кооперативний Банк (Краєвий Кредитовий Союз) Львів, Ринок 10, або через Обєднанне у Филаделфії.

В міру напливу жертв Комітет Праці буде їх розділювати при помочі українських економічних інституцій найбіднійшим селянам в найбільш навіщених голодом околицях.

СЕМЙОНОВ ПЕРЕЙШОВ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

На Далекому Сході був славний зі своєї безоглядної боротьби з большевиками отаман Семйонов. Бувший козацький офіцер царських часів, тішився піддержкою Японії, Анґлії та Франції та організував безнастанно повстання над Амуром або над китайською границею. Недавно вступив він у переговори з большевиками. Дістав амнестію та повернув до Росії. Поступив анальоґічно до нашого Тютюника. З переходом Семйонова большевики знов дістали великий політичний атут до своїх рук та підірвали віру в невдоволених з радянської влади мешканців далекосхідних радянських провінцій.

ПОЛЬСЬКІ ФАБРИКАНТИ З БІЛОСТОКА ВИВОЗЯТЬ МАШИНИ ДО РУМУНІЇ.

Часописи доносять, що білостоцькі фабриканти сукна вивозять всі машини і фабричні урядження до Румунії. Ця подія викликує ріжні здогади і негодовання особливо серед місцевих робітників, з яких і без того 90 процент остає без роботи.

ЯПОНІЯ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ БЕСАРАБІЇ.

На днях одержало анґлійське правительство повний текст радянсько-японського договору. Всі анґлійські часописи посвячують договорові дуже богато уваги. Особливе зацікавлення викликала та точка договору, в якій Японія заявляє, що не признає окупації Бесарабії Румунією.

МОРЯКИ РАЗОМ З КОРАБЛЕМ ПЕРЕЙШЛИ НА СТОРОНУ „РАДВЛАДИ".

Моряки військового транспортового судна „Монгуґай", останки колишніх білих армій зголосилися на чолі зі своїм отаманом Анісімовим до радянського консуляту в Шангаю та заявили охоту переходу на „радянську" службу. Консулят їх приняв та взяв разом з ними в посідання і судно „Монгуґай".

„РАДЯНСЬКИЙ" БАНК У КОНСТАНТИНОПОЛІ.

29. березня відбулося врочисте відкриття „радянського" банку для вовнішної торговлі в Константинополі. У відкриттю взяли участь представники уряд. турецьких кас і біржі та міста. Метою банку є розвиток тісних радянсько - турецьких торговельних взаємин.

СМЕРТЬ ПОЛКОВОДЦЯ З ВІЙНИ.

У Відні помер австрійський фельдмаршал Пфлянцер-Балтін, [illegible] проводив [illegible] відомий зі [illegible]

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТА НА ЧУЖИНІ.

Дня 29. марта Українська Громада в Парижі влаштувала традиційні Шевченківські вечерниці в салі „Адіяр", з дуже багатою програмою. Крім двох відчитів, на французькій мові (п. Токаржевський - Карашевич) і українській (проф. Прокопович), у програму ввійшли деклямація „До живих і мертвих" (п. Романів-Головацький) вистава з четвертої дії „Невольника", продукції місцевого хору (під проводом п. Миколайчука) і сольові співи, а саме: п. Антоновичевої, артистки київської опери, п-ні Бельмас з київської опери, п-ні Демидової з петроград. опери, панів Кошлака та Матієнка. Салю виповнили численні земляки, а також чужинці, здебільша представники дружніх нам народів, студенти, і навіть деякі визначнійші особи з офіціяльних французьких кол. Найбільше враження на чужинцях зробили продукції хору, який виступав у народніх костюмах; чимало осіб зацікавилось народньою песою, відограною досить талановито, як на аматорів. Найбільший успіх мала відома київська артистка п-ні Антоновичева. Свято мало наскрізь інтимний, родинний характер. Нинішне становище нашої паріської еміґрації не дає змоги взяти на себе організацію такого вечора на ширшу скалю, щоб в творчістю Шевченка могли познайомитись Французи з естради великого театру і з уст відомих паріських письменників та артистів. Це щойно після майбутнього. Навіть улаштування найскромнійших вечерниць для обмеженого гуртка гостий, домагається чимало засобів та енергії. — У Берліні 28 березня 1925 року в домівці Спілки студентів Українців (Шарльотенбург Вілянстр. 37) відбулися святочні Шевченківські вечерниці, на які зібралось чимало гостей. Вступне слово виголосив голова Спілки Я. Шардт канд. мед., пояснивши коротко значіння Шевченка для України і привітовши гостей, передав слово канд. мерк. С. Скачуку, який виголосив змістовний реферат.

ПОЖЕЖА ГР.-КАТ. ЦЕРКВИ.

Дня 9. березня в саме полудне згоріла цінна церква в с. Оравчику, сколівського повіту. Пожежа повстала в середині церкви так що ратунок був виключений. Шкода виносить більше 5 тисяч долярів.

ЦАРИЦИН — СТАЛІНГРАДОМ.

Президія центрального виконавчого комітету РСФРР затвердила проект Виконкому царицинської губернії про перемину назви Царицина на Сталінград, на честь генерального секретаря комуністичної Сталіна [illegible]

ВІДЇЗД Г. ІВ. БОРИСОГЛІБСЬКОЇ НА УКРАЇНУ.

8-го квітня виїхала зі Львова на Україну після 4 літ пережиання в тяжких матеріяльних умовах на еміґрації заслужена українська драматична артистка, відома виконавчиння жіночих роль у побутових песах Г. Ів. Борисоглібська. Артистка виїхала за відповідним дозволом влади на запрошення українського театру імени Івана Франка в Харкові. Справою відізду Б-кої на Україну заопікувалося Львівське Т-во Еміґрантів з України, яке на передодні виїзду влаштувало артистці в одному із реставраційних льокалів також пращальні проводи, на котрих з теплими промовами на адресу Б-кої виступили голова Українського Т-ва Еміґрантів проф. Ів. Огієнко, директор української драмат. школи у Львові поет М. Вороний, директор Української театральної кооперативи др. В. Ничка і инші. На залізничому двірці артистку зібралося провожати досить численне товариство еміґрантів і галицьких громадянських діячів.

МАНЕВРИ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Естонські часописи доносять, що з весною відбудуться на Балтійськім морі великі маневри червоної фльоти. В маневрах візьмуть участь 80 боєвих кораблів. Більшовики хочуть показати світови, а особливо маленьким балтійським державкам свою відбудовану воєнну фльоту на Балтику.

НІЧЛІЖАНИ УБИЛИ БАНДИТІВ.

В стані Ріо де Жанейро (Бразилія) в Кампос, в салі Жозе де Уба трафився слідуючий випадок: Одна вдова продала поле і весь свій маєток за 30 контів. Гроші переховувала в хаті. Позаяк лиш сама перемешкувала в хаті, було се для неї дуже небезпечно, але вона на се не вважала. В ночи з 4-го на 5-го марця напало на хату трох замаскованих розбишаків, які насильно видерли вдові гроші. Однак припадково у вечер вдова приняла на нічліг трох тропарів худоби. Як ті почули крик і нарікання вдови, зірвалися зі сну, взяли за револьвери і кинулися на розбишак, які бушували ще по шафах. Підчас бійки тропарі убили всіх рабівників, відобрали гроші і віддали їх вдові. Опісля поздирали маски, якими були замасковані рабівники. В забитих пізнали: місцевого судію, нотаря і поліціянта. Так проте ті, що мають бути на сторожи ладу і безпеки, самі взялись до рабунку. Сумна ся подія викликала велике враження на народі. Бо і дійсно дуже сумно, жуїз, табельон і поліція працюють у спілці, щоб рабувати сих, яких обороняти [illegible]

Злодії обікрали Зіновєва на міліони долярів.

БЕРЛІН, 3. мая. — З Москви прийшла сьогодня для комуністів сумна вістка.

Зоружені вломники напали на домівку „комінтерна" (комуністичного інтернаціоналу), розбили його касу і забрали все майно, вартости кілька міліонів долярів.

Було там золото, заграничні паперові гроші, плятина і діяманти.

Домівку і касу пильнувала військова сторожа, але вона впору втікла і тому підозрівають, що вломники були в змові із сторожею.

Майно „комінтерна" було призначене на „світову революцію" і Зіновєв видавав гроші своїм заграничним аґентам на пропаганду і „чинну акцію". Тепер же Зіновєв оставсь без копійки і ціла його „світова революція" потерпіла великий удар.

Вістка про затрату майна Зіновєва викликала заграничею паніку і переляк серед комуністичних агентів, котрі одержували постійну платню з Москви. Тепер усе те може впасти, якщо Каменев не дасть Зіновєву нових гроший, а се легко може статись, бо навіть Каменев хоче Зіновєва цілком усунути з влади.

ЗАМІСТЬ ТРІЙКИ ЧВІРНЯ.

БЕРЛІН, 3. мая. — З Москви повідомляють, що большевики роблять заходи, щоби з „трійки," яка тепер править Росією, викинути голову „комінтерна," Зіновєва, а приняти до влади Троцького і Дзержинського. Таким робом правила-б вже Росією „чвірня": Каменев (Жид), його шваґер Троцький (Жид), Сталін (Грузин) і Дзержинський (Поляк).

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО РАД НА МОСКОВЩИНІ.

МОСКВА, 16. квітня. — З Москви доносять, що перші вибори до рад принесли невдачу комуністів. До центрального совєта вибрано 1,017 комуністів і 502 безпартійних. Комуністи розчаровані таким вислідом виборів. З управнених до виборів брала участь в голосованню тільки несповна половина виборців. Стверджено мале заінтересоване виборами.

МАСОВІ АРЕШТОВАННЯ НА ВОЛИНІ.

ЛЬВІВ, 16. квітня. — В останніх часах появились доноси на „Просвіти," що це большевицькі організації. Починаючи ночю з 31. березня на 1. квітня кождої ночі польська поліція при допомозі війска переводить скрізь ревізії і арешти. Досі арештовано в Клевлі 28 осіб, Городку 8, Обарові 2, Гошові 3, Здолбунові 15, Рівному понад 20 і таксамо в Луцку. Виарештовано всіх діяльних членів „Просвіти."

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 3. мая. — Нині були вибори у цілій Франції до місцевих рад. Вони не виявили замітнійших змін.

ПРИКЛОННИК ГІНДЕНБУРГА ЗА МОНАРХІЮ.

БЕРЛІН, 3. мая. — Ґраф Вестарп горячо підпирав кандидатуру Гінденбурга, а тепер по його виборі зачав явну аґітацію за приверненнєм монархії в Німеччині.

МАРОКАНЦІ ЗАЧАЛИ ВІЙНУ ПРОТИ ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ, 2. мая. — З Марока (в північній Африці) повідомляють, що там зорганізував провідник Мароканців Абд-ел-Крім виправу зоруженого війска проти окупаційних війск Франції.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК ГОВОРИТЬ МОВОЮ БУРІВ.

КЕЙП ТАВН, столиця Південно-Африканської Спілки, 3. мая. — Сьогодня було в парляментарному будинку принятте в честь гостя князя Валії. На принятті були всі посли.

Його привитав теперішній премієр ґенерал Герцоґ і бувший премієр ґенерал Смутс.

Валійський князь відповів на привіти спершу по анґлійськи, а відтак по голяндськи, у африканському нарічю.

Се викликало грімку бурю оплесків серед послів.

СПРАВА РОЗВЯЗАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

ВАРШАВА, 15. квітня. — Нагле внесення в польському соймі, яке поставила радикальна група „Визволене" на розвязанне сойму, було недавно предметом бурливої наради. Посол Путек в імени „Визволеня" вніс на ухвалу внесенне без дискусії. Посол Жулавський (ППС) поставив внесенне на переведенне дискусії. Внесенне Путка провалилось, зате принято внесенне ППС. В дискусії забирало голос богато послів.

Від українського клюбу промовляв посол Павло Васильчук. Він сказав, що польські посли длятого не хочуть нових виборів, бо над ними у Східній Галичині висить велика загроза. До виборів підуть Українці під кличем боротьби за незалежність".

За розвязанне сойму голосували: Українці, польська партія соціялістична, „Визволене", ґрупа посла Бриля, Білоруси, ґрупа Воєвудзького, Жиди із Східної Галичини, комуністи і Німці.

З уваги, що за розвязанням сойму було 141 голосів, а проти 194, внесенне на розвязанне сойму впало.

БОМБА У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 3. мая. — Нині вибухла тут пекольна машина в домівці редакції селянської радикальної групи і ранила дуже тяжко редактора Стояновського.

Польська поліція догадується, що ся бомба була призначена для замаху в польській катедрі на „[illegible]", [illegible]

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПИСАНКА НА РІДНИЙ КРАЙ.

(Допись з Перт-Амбой, Н. Дж.)

Не знати як у других громадах, але у нас випала сьогорічна писанка дуже гарно, бо принесла $78. Сума це поважна і користь для краю значна. Гроші переслав о. сов. Чаплинський до Обєднання до негайної висилки до краю, бо доходять зі всіх сторін вісти, що там дійсно голод та нужда. Збірку переведено в цей спосіб, що за горячим покликом о. Чаплинського зібрано на Великдень при виході з церкви $26, які призначено по половині на Рідну Школу і голодуючих в Галичині. о. Чаплинський і Василь Горнятко зложили по $1, а решту зібрано дрібними датками.

На представленю, яке відбулося підчас свят зібрано на зазив учителя п. Стецика $52, які призначено для інвалідів в краю. Більшими датками зложили: о. Чаплинський $2, а по $1: Д. Стецик, І. Ваверчак, В. Білоруський, Н. Ярема, П. Ковальчик, П. Бартошек, П. Щуцкий, М. Чумер, М. Головчак, М. Вітів, С. Куций, М. Фецула і Д. Федчишин. Решта дрібними.

Хиба щоби показати неможливість виконання закона.

Що прогибіційний закон неможливий до виконання, про се вже знають всі мешканці Злучених Держав. Хто каже, що він сього не знає, той або дурить других або дурить самого себе. Знають се урядники й самі законодавці. Доказом сього є хочби самі закони, якими декотрі стейти пробують ратувати прогибіційний закон перед остаточною й явною компромітацією.

Примíром такого закона є ухвалений недавно закон стейту Індіяни. Сей закон, що ввійшов в життя дня 29 квітня, застроге прогибіційні закони. Після нього забороняється посідати навіть напитки, закуплені ще перед прогибіцією. Після нього прогибіційний урядник може без судового дозволу на ревізію („серч варанту") входити до кождого дому, де після його підозріння находиться горівка або який другий алькогольний напиток. Після нього свідки та урядники на розправі не потребують свідчити, що вони кушали горівку; вистарчить, як вони скажуть, що вони нюхали і нюхом переконалися, що се горівка. За посіданнє й торговлю алькогольними напитками накладається високі кари. За посіданнє горівки грозиться карою вязниці від 1 до 6 місяців та гривною до 500 долярів.

Як доносять телеграми з усіх сторін того стейту, урядники вхопилися горячково до виконування нового закона. Урядники вломлювалися до домів, тягнули в суд мущин, жінки й діти. Суди написали гори варантів, арешти переповнені. Все те за три дні обовязуючої сили сього остро́го закона.

Що буде далі? Запал урядників певно не остине. Вони певно будуть налазити до приватних домів ще більше. Вони напишуть тільки варантів на арешти і ревізії, що буде можна сонце затьмити. Суди переповняться прогибіційними справами так, що на другі справи не буде часу ні місця. Треба буде ставити нові арешти. Але й се все певно ще покажеться не вистарчаючим, і за рік, за два урядники знов будуть мусіти признаватися, що люди все ще роблять горівку і все ще запиваються. І знова законодателі станують перед трудним питанням: Чи заминути виконування закона, якого не можна виконати? Чи може привернути його ще більше загострити?

Чи рішають одно, чи друге, конець кінців вони все таки будуть мусіти признати, що прогибіційного закона не можна виконати, бо населення в нього не вірить. Закон стейту Індіяни лишень прискорить публичне урядове признанне сеї правди, яку вже всі знають. Тому можна догадатися, що цілі Злучені Держави будуть колись вдячні стейтови Індіяни, що свою горливою вдачою приспішить загальне пізнаннє сеї правди, бо се вже правда всіх американських законодавців.

Д-р Масарик про свою заграничну пропаґанду підчас світової війни.

Вступні уваги.

Президент Др. Масарик оголошує тепер спомини про свою діяльність і свої переживання підчас світової війни. Спомини ті — не лише інтересні але і дуже поучаючі, бо вони наглядно доказують, що може зробити серед дуже тяжких обставин сильна, патріотична і витревала одиниця очивидно — коли має відповідне поперте своїх земляків так в краю, як і передовсім — як було в тім випадку — на еміґрації. Без невичайно упругої пропаганди між чужими, Австрії ворожими народами — булаби справа визвольної акції Чехів пішла цілком в забуте, бо кождий нарід памятає, перед своїх власних справ. Його треба доперва заінтересувати справою другого, хоч і невеликого народа і переконати, що добро і майбутність великих, вже самостійних державних народів, залежить також і від визволення того й другого поневоленого народа. Одним словом: треба пропаганди і пропаганди — і не забуваймо, що ту пропаганду робили впр. Поляки безперервно від часу, коли розібрано їх державу аж до часу її вокрешення.

Та пропаганда була передовсім **пропагандою чину**: повстаннями, революціями, замахами проти своїх власних утісинтелів, але й помочею даваною другим народам, що визволяли себе оружною рукою з неволі.

І так Поляки брали участь і в німецькій революції **1848 р.** (в Бадені, у Відни і т. ин.) і в повстанню Мадярів 1849, і в ріжних повстаннях і виправах Італійців. Світ знав, що Поляки — це борці за волю, і той авреол доси не годні вони здерти зі своїх голов навіть звірствами зглядом тепер ними поневолених народів.

Однак рівночасно ішла пропаганда друком — тисячами книжок і брошур на чужих мовах. Та крім такої чисто політичної пропаганди, котра тревала більше як сто літ — ішла пропаганда і при помочи мистецтва. Всі важнійші твори М і ц к е в и ч а — є перекладені на західно-европейські мови, як і сотки творів инших польських письменників. О композитора Шопена доси тревае спір між Французами та Поляками, трагічна акторка Модржеєвска була знана не лише в Европі але передовсім в Америці, а повість Сенкевича „Quo vadis", про котру згадує і Др. Масарик — знає кождий інтелігентний Американець, не говорячи вже про Італійців. Французів або Німців. Недавно власне дістав Поляк Реймонт світову нагороду Нобля за повість „Хлопі," котру і на нашу мову переклав пок. М. Павлик. Кождий просвічений Европеєць чи Американець знав, що Поляки є, що вони під чужим пановиннем, та бажав їм визволення. Про Чехів знав культурний світ менше, але надлюдська праця Масарика, Бенеша, Штефаніка, Осуського, Сихрави і других — в короткім часі познакомила підчас світової війни народи і уряди антанти з цим народом і з його стремліннями та з користю виплиаваючою з його визволення.

І чиж диво, що народ чесько-словацький оточує такою пошаною того свого визвольника Масарика і всіх його завзятущих співробітників?

А у нас — деж та пропаганда, а радше — деж та поміч для тих, що себе пропаганді нашої справи посвятили? Звертаю увагу на це, що Масарик заказв приймати яку небудь поміч грошеву за уділювані військові і другі відомости. значить — так він, як і його співробітники мали досить засобів матеріяльних від своїх людий, щоби і жити і подорожі далекі предпринимати і часописи та книжки друкувати і льокалі дорогі удержувати. — А у нас? Перший лепший американський пискач готов здержати всяку допомогову нашій пропаганді акцію глупою фразою, що — мовляв: „народ сам себе визволить!" Де і коли так було? І чи визволивбися був віками в темноті державний італійський народ без борців і пропагандистів як Ґарібальді, Мацціні, Біксіо, Ґавацці і сотки инших, та без помочи других народів зпропагандованих ділом і словом на річ Італії?

І не лиш наші „тутейші" та „здешні," але і цілком освідомлені національно селяни не видять себе з неволі без інтелігентного проводу та без безупинної заграничної пропаганди.

А тимчасом, що ми видимо? Отсе пару десяток професорів вищих шкіл вже вже від кількох літ за чеські гроші на чеській землі а ще досі не спромоглися на виданне для Чехів в їх мові Історії України, та Історії українського письменства! Взялися були враз з товариством журналістів до заложення чесько-українського т о в а р и с т в а („Єдноти," яку від давна вже мають Росіяни) та охляли в половині дороги — і вийшов пшик! І чиж диво, що аж молодіж мусить їх підганяти в своїм органі словами:

„Гей круторогі (sic!)
Чогож ви стали?!"

Колиж взяти на увагу пропаганду при помочи перекладів з нашого письменства на чужу мову, то преці і ми моглиби чимось перед світом показатися. Зосібна Шевченка в Італії дуже добреби зрозуміли, а Хоткевича „Камяна душа" перекладена на чужі мови — викликалаби певно сензацію. В культурнім світі починає мода на російське письменство уже перепадатися, бо люди бачать, що воно є властиво нігілістичне: руйнує а не будує, а повстання і розвій большевизму це вповні потвердили. — Твори такого Мартовича — найлишбин в західній Европі та в Америці певно много щирих прихильників, а й Ірчан стиду би нам не зробив своїми повістями і новелями з военного і революційного часу.

Та це вже инша справа: тут іде о знанне чужих мов, о хист відповідний — а передовсім — як се і всюда о квестію коштів.

І чи не моглаби повстати в Америці чисто бізнесова спілка, котра би занялася справою видання українських авторів в англійськім перекладі? Не забуваймо, що книжки на англійській мові знаходять читачів у всіх частях світа, і що при доброї рекламі міґби бути такий бізнес дуже користний.

Та вертаймо до споминів президента Масарика. Вони так, немовби власне для нас написані, нам на науку, нам для наслідування. Та обставина, що тепер війни нема, що тепер „передишка" — нічого не значить і Рутенців не повинна увільнити від праці пропагандистичної. **Чехи і перед війною робили пропаганду** на свою річ, а хто був хочби на їх святах гімнастичних, той би побачив на них много представників чужих народів. І це є безспірним певником, **і перед війною світ культурний більше знав про Чехів, як про Українців,** котрих є більше як три рази тільки що Чехів. Це повинно бути для нас достаточним резоном, що спати нам не вільно, тим більше, що тепер 10 раз є більше можливостей нових замішань на сході Европи, як було наприклад в р. 1907. — А і в тім році окрім здвигу Соколів був еще в Празі і всесвітний конгрес „Вільної Думки". І всьо то було обчислене на пропаганду між чужими народами! Та попередна пропаганда получена з експресною пропаґандою Масарика підчас війни і з геройськими боями чесько-словацьких леґіонів принесла остаточно пожаданий вислід:

Самостійну чесько-словацьку державу!

К. Т.

(Продовжене буде).

ПОДЯКА.

Я низше підписаний отсим складаю як найсердечнійшу подяку Гол. Урядови У. Н. Союза і усім делегатам 16-тої конвенції У. Н. Союза за уділенне мені запомоги з фонду убогих в сумі $100, а також складаю подяку урядови дотичного відділу.

Дорогі браття і сестри, кличу до вас усіх, котрі ще не вступили і не є членами батька У. Н. Союза, скоро спішіться і вступайте в члени, бо тепер добра нагода, а потому, щоб не було запізно. Як бачимо в часописі, коли читаємо, що У. Н. Союз, наш славний батько, не одній дітині і матері і сироті і вдовиці по умершому мужу обтер гіркі сльози, так і вас не полишить сиротами.

Желаю Головному Урядови У. Н. С. добрих успіхів у його роботі і щоби наша дорога і славна організація як найскорше зросла на 200,000 членів.

Прокіп Кушнір,
член Бр. св. Георгія, від. 239
в Филадельфії, Па.

ДО УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ.

Проситься всі свідомі українські патріотки, що одержали особисті листи, і що їх не одержали, поспішити з жертвами на кошти української репрезентації на жіночому міжнародньому конґресі у Вашінґтоні.

Жертви посилати на адресу секретарки Конгресового Комітету:

Helen D. Lototsky
c/o. Trust Co. of New Jersey
Bergen and Sip Aves.,
Jersey City, N. J.

Звертається увагу, що Конгресовий Комітет мусить віддати гроші, які позичив а покрити зворот можна лише із жертв бо жадне з жіночих товариств не має на се запасних грошей.

Виказ жертв буде далі оголошений в українських часописях.

Конгресовий Комітет.

ЖИТТЄ ДЕРЖАВ ПОНАД СТАН

Канадійський Наш Поступ пише:

Коли чоловік має місячно доходу $100 а його видатки виносять $125, то про такого кажемо, що він жиє онад стан. Коли фармер задовжений по уха, аммимото купує собі автомобіль за $2,000, то про такого можна сказати тесаме.

Понад стан жиють поодинокі люди; понад стан живуть шляхтяки і народи, а часто і держави. Візьмім напр. велику Польщу. Кождий Поляк має нахил жити понад стан. Таксамо і польська держава. У Поляків так все ведеся, що маленький шляхтич старався дорівняти в способі життя більшому шляхтичеви а той ще більшому і т. д. Нині Польща яко держава робить тесаме. Хоч вона бідна, бо її горожани бідні, то всетаки вона дуеться як та жаба, бо мовляв вона „моцарство". Дійшло до того, що те „моцарство" стає публичним посміховиском, а недалекий той час, коли те „моцарство" зовсім втратить у других держав всяке значіння, бо блофом і блягою можна тільки якийсь час дурити світ.

Щось подібного діється з Канадою. Для нікого не є тайною, що тут не все так, якби се повинно бути. В Канаді державних довгів по уха. Зимою кругом безробіття. З нужди та клопоту сотки тисяч Канадійців утікає на заробітки до Злучених Держав. Та мимотого всього Канада, якої число населення виносить около 9 міліонів душ, дозволяє на такий державний апарат неначеб тут було щонайменьше кільканайцять міліонів населення і те населення жило в достатках та роскошах.

Адміністраційний поділ на провінції — а є їх всіх девять — не економічний. Кожда з провінцій має свій осібний уряд; парлямент. Ті уряди і парляменти коштують річно міліони і ті грубі міліони розложені на розмірно дуже рідке населення. Нехай нікого не дивує, що тут велитенські довги і страшні податки, бо хтось мусить удержувати всі ті дорогі апарати. А хто-ж їх удержує? Податковці.

Візьмім напр. нашу провінцію (Альберту). Населення тут заледви поверх пів міліона, тобто малощо більше як в одному місті Торонто. Вдодатку все населенне майже на дорібку, бо Алберта молода провінція. Та мимотого тут міністрів повно, а в парляменті також поважна цифра послів непотрібно побирає посольські дієти. Алберту з її 700-тисячним населенням міг би зовсім добре обслужити уряд на половину меньший ніж тепер, а в парляменті половина тих послів що є тепер, могли би прекрасно радити над всіми справами.

Те саме можна би сказати у відношенню до всіх провінцій. Майже всюди в порівнанню з числом населення зачисельний державний апарат. Лише замало чисельний там, де він конечний. З манітобських газет довідуємось, що там напр. редукували урядників, але редукували якраз найбільш потрібних, а саме фармерських лекторів.

Канада повинна бути поділена на меньше число провінцій, а поодинокі провінції повинні би мати свої публичні установи в міру скількости населення і податкової сили. Коли се не станеться, то в ріці Саскачевані ще богато води уплине, заки тут настане гаразд і достаток.

ПРОТОКОЛ

XVI. Головної Конвенції У. Н. Союза почавшоїся дня 6. квітня 1925 в Rochester, N. Y.

(12)

Четвертий день засідання. 9-го квітня.

О годині 8-ій рано предсідатель п. Ом. Ревюк отворив засіданне, потім відчитано спис Делеґатів і Гол. Урядників У. Н. С., показалось, що усі були присутні.

Відтак слідувало відчитанне протоколу з попередного дня. На внесенне Петра Борозного, поперте К. Сідзінським, протокол принято як був читаний.

Відтак здавав „звіт" другий член Редакційного Комітету п. Микола Мурашко. Вказуючи на те, що він старався, щоби Свобода, орґан У. Н. Союза, була напряму всеукраїнського, придержуючися ухвал з 15. головної конвенції У. Н. С. в Филаделфії. А також щоби поміщувано в „Свободі" більше матеріялу орґанізаційного, і що першим завданнєм Ред. Комітету було прочищення орґанізації У. Н. Союза зі всяких процесів як рівнож заощадження для орґанізації много гроша не допускаючи до нових процесів, бо за цілий час урядовання Ред. Комітету не було ні одного процесу. Після його думки, такий Комітет при У. Н. Союзі повинен і на дальше позістати.

Запити до Редакційного Комітету давали слідуючі:

В. Гасій, А. Цицик, Ю. Присташ, В. Шуран, М. Бунда, М. Люлька, О. Плескун, Г. Левуш, Т. Михальчук, М. Бойко, Зофія Гунька, А. Піґуляк, С. Гвіздь. Г. Пиндус, Т. Малик, Д. Яворський, І. Чайковський, В. Осипчук, В. Шеремета, Т. Смик, С. Матчак, Ю. Бліхар, А. Швець, І. Пеленський, Ю. Гвіздь, Г. Стеців, М. Воробець, М. Неґребецький, А. Цебак, В. Дуда, Й. Вацлавський, М. Прус, Д. Іващук, Т. Федусь, М. Шевчук, В. Репужинський, А. Візний, І. Витязь, К. Сідзінський і С. Савіцький.

На всі запити відповідав о. Н. Струтинський, голова Редакційного Комітету кождому з осібна.

На запити В. Шурана і А. Шевця відповідав М. Мурашко.

Іван Пеленський вносить, попирає І. Витяз, щоби взяти під дискусію Ред. Комітет враз з редакторами, — ухвалено.

Перший забрав голос п. Д. Братусь, вказуючи на хиби декотрих членів Ред. Комітету.

П. Іван Базар ставить внесенне, щоби в дискусіях обмежити час до 5 мінут, а коли бесідник не буде говорити до річи, щоби такому відобрати голос.

П. Мих. [illegible] ставить формальне внесенне, щоби [illegible]

Однак наколи би зайшла потреба, то щоби предсідатель такому відібрав голос, поперте М. Лопушинським, — ухвалено.

Записались до голосу пп.: П. Бартків, В. Ружицький, Т. Грицей, М. Петрівський, Т. Федусь, Г. Бардак, Т. Михальчук, Й. Вацлавський, Й. Крупка, І. Наконечний, о. Лев Левицький, А. Питляр, І. Гузар, Ст. Гвіздь, Ю. Присташ, М. Микитин, К. Кирчів і В. Гасій.

П. Бартків вносить резолюцію, котру підпирає Ю. Гвіздь. Резолюція звучить як слідує:

Резолюція відносно напрямку Свободи.

Ґазета робітників повинна все стояти в обороні робітників, стояти по стороні робітничої кляси в її боротьбі за краще життя. Тому 16. гол. конвенція Українського Народного Союза в Рочестер, Н. Й., 1925, постановляє, що на будуче напрям, в якому мається видавати Свободу орґан У. Н. С., має бути змінений з теперішного шкідливого для українських робітників в їх визвольних змаганнях, на такий, який би помагав українським робітникам в їх щоденній боротьбі з капіталістичною клясою. Особливо 16. гол. конв. У. Н. С. постановляє, що Свобода має занехати свою аґітацію проти Рад. України і має вповні піддержувати ці революційні визвольні змагання укр. народу, котрі він проявляє в Галичині, Буковині, Поліссю, Підляшу і Закарпатській Україні.

Відтак забрав голос п. С. Ядловський для відповіди інтерпелянтам. Домагання, щоби Свобода була безпартійна, є смішні й невмісні. Перше, безпартійности нема нігде на світі так довго, як довго людські мозки правильно функціонують; хиба аж як людські мозки висохнуть, тоді доперва можна буде говорити про безпартійність. В кождій нації є партії, а тесаме і з нами. Кожда нація має партії, часописи, часописи, які заступають інтереси даної партії, а те саме й в нас. Кожда часопись, котра пише про політичні справи, є зеркалом щоденного життя тої нації зі становища тої ґрупи чи партії, яку вона заступає. Представмо собі, яка се булаби часопись, що хотілаби бути безпартійною, до котрої вступ малиби всі партії, колиб до неї писав кождий, хто хоче, коли хоче і як хоче... Ні, се нігде не водиться і небуде водитися, а також неможливе се і в нашій орґані.

наріканнями, що орґан Свобода відноситься ворожо до клясової боротьби та Рад. України. Чому панове малькотенти ходять поза плотом, підшиваються під всякі демагогічні кличі? Чомуб не сказати ясно, о що їм розходиться?

Ви не хочете ставити тої квестії ясно, отже я поставлю її ясно і ми сейчас без дальшої непотрібної дебати переконаємося, хто з нас побідить.

Ви хочете бачити орґан Свободу редаґований після Ваших політичних переконань, соціялістичних чи комуністичних, щоб орґан Свобода була редаґована після вашої партійної плятформи. Та сі панове забувають, що в У. Н. Союзі 95% членів признається до поглядів національно-демократичних, а хиба 5% до всіх інших ізмів. Як що Ви хотілиби се зрозуміти, Ви зналиби, що в таких випадках є принятим, що більшість верховодить, а меншість піддаєся більшости, а зрозумівши се, Ви з тим погодилибися і не забирали за дармо часу на свої дебати. Тому прийміть до відома, що так довго, як довго в У. Н. Союзі є більшість членів поглядів національно-демократичних, сі погляди будуть все заступатися в нашім орґані, а людям других поглядів прийдеться підчинятися сему, а коли ваша партія візьме верх, тоді нам прийдеться підчинитися вашій політиці. Щоби сю справу покінчити, я ставлю формальне внесення, щоби напрям орґану У. Н. Союза Свободи остав таким, яким він був досі, себто українським національно демократичним.

Коли внесенне п. Барткова поставлено під голосованне, показалося, що з усіх делеґатів за нею заявилося лишень 29. Коли поставлено під голосованне резолюцію, щоби напрям орґану Свободи лишити й надалі таким, яким він був досі, то її ухвалено майже одноголосно. Тоді й п. Бартків заявив, що він годиться на децизію більшости.

Точно о годині 1-ій предс. п. Ом. Ревюк замкнув засіданне.

Пополудневе засіданне.

О годині 2-гій предс. п. Ом. Ревюк вітворив засіданне, і передаючи урядованне заступникови предсідателя п. А. Мерещакови, приступив до звіту редакторів.

Омелян Ревюк, один з редакторів Свободи, забирає слово, щоби відповісти на ті закиди, піднесені підчас дискусії над Редакційним Комітетом, що відносяться скорше до редакторів, як до Редакційного Комітету. Сих закидів було більше в конвенційних проектах. Богато з них є зовсім слушні, —

краща, — та всі критики не числяться з тим, чи могла вона бути краща при сих умовах. Передовсім, часопись терпить через довги за „лайблі", які завинили попередні редактори. Через сі довги часопись не мала достаточного редакційного персоналу ні дописувателів. Не мала навіть коректора.

Напрям ґазети залежав передовсім від редакторів, бо на зносини з Редак. Ком., розсипаним по всій Америці, не було часу. Коли виринали які спірні справи, політичні або орґанізаційні, редактори рішали їх в порозумінню з головними урядниками на місци, як з пп. Каштанюком, Ядловським та Слободяном.

„Лайблів" за сеї редакції не було, бо редактори стояли на становищи, що лайки до нічого не доводять лишень до розбиття. Кількох делеґатів заповідало боротьбу межи членами редакційного комітету та редакторами на конвенції. Та хоча межи ними непорозуміння бували, — як вони все бувають, коли люди не можуть сходитися на наради та вирівнувати свої непорозуміння, то все таки виводити такі непорозуміння на конвенцію булоби зайвим.

Щодо закидів партійности часописи, то вони невмісні тому, що часопись не може бути безпартійною, і якби навіть вона такою була, то теперішні противники її партійности булиби тоді проти її напряму. Закид, що часопись не висловлювала поглядів всіх членів, теж невмісний; тут ходити може лише о те, чи становище ґазети було згідне зі становищем більшости. Щодо других закидів — як приміром щодо писання про церкву, гетьмана, целібат, конкордат, і т. и. — то самі закиди були так противні зі собою, що вже з того самого видно, що якеби становище ґазета не заняла, все хтось буде невдоволений. Справді, ще ся той не вродив, щоби всім догодив.

Редакція, треба признати, піддержувала „національну позичку", негайну допомогу, збірки на школи, революційну боротьбу, старокраєву пресу, і тим подібні збірки. Вона піддержувала кожде зусилля до визволення нашого народа з неволі та побудовання української соборної народної републики. Ся ціль ще не осягнена і тому коли конвенція лишить тих самих людий в ґазеті, вони далі будуть придержуватися тої самої політики і далі будуть побиватися за всякими збірками на підпомогу визвольній боротьбі, далі будуть кликати читачів не дивитися на невдачі, але боротися так довго, поки не буде здійснений ідеал українського народа.

Найголовнійшою ціллю своєю редакція вважає орґанізацію Український Народний Союз, піддержувати орґанізаційний запал, розпалювати орґанізаційну працю. В тім напрямі редакція ставить собі за ціль вести пресову пропаґанду так, щоби У. Н. Союз обняв всю українську іміґрацію в Америці.

На внесенне п. М. Бурака, поперте п. Гр. Пипюком, дано вотум довіря Редакторам.

На внесенне п. П. Лецишина поперте С. Кучмою, дано вотум довіря Редакційному Комітетови.

На галю прибули представники CHAMBER OF COMMERS, котрих представив Др. М. Клим.

Mr. WELLINGTON і Mrs BINGHAM привитали Конвенцію в імени міста Рочестер.

На внесенне Семена Ядловського, поперте п. Гр. Григорчуком, ухвалено зарядити перше бальотованне над вибором кандидатів до гол. уряду (Primary).

Виборча Комісія роздала бальоти, а делеґати і гол. урядники по виповненню тихже, звертають по порядковим чч. відділів.

Предс. п. Омелян Ревюк замкнув засіданне о годині 5-тій вечером.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР В НЮ ЙОРКУ.

Де скільки разів уже писалось у „Свободі" про Театр Українського народного Дому в Ню Йорку.

Тепер коли уже майже кінчається театральний сезон, можна зробити деякі підсумки минулої праці театру останнього сезону, а власне з січневої вистави „Ой не ходи Грицю." З того часу театр почав все більше і більше переходити з характеру аматорського до фахового. В останньому півсезоні театром виставлено такі найкращі твори української драматурґії і оперети, як: „Запорожець за Дунаєм," „Гетьман Дорошенко," „Тарас Бульба" та инші. Навіть другорядні песи, як „Орися," Пан Штукаревич," „Майська Ніч," які уже нераз були відіграні ріжними аматорськими гуртками в Ню Йорку, в постановці Театру Українського Народного Дому, набрали зовсім иншого характеру і захоплювали глядача красою постановки та глибиною і характером гри артистів.

Таку оцінку постановок театру даємо, не забуваючи ні на мить те, що всі песи доводиться виставляти на зовсім технічно не улаштованій сцені: малій, низькій, без відповідного освітлення, злих світляних ефектів. Коротче кажучи, виставлять песи доводиться в страшній просто тісноті. Легко собі уявити, якого величезного напруження і якої праці треба було покласти режісеру і артистам, аби відограти кожну річ, так як того вимагає дійсна театральна постановка пес.

Здавалось іноді, що від тісноти, браку примітивніщого технічного улаштовання сцени, легко могли губити рівновагу і режісер і артисти, аби не впасти в шарж в комедіянство. І треба вписати велику заслугу Театру Українського Народного Дому, що він дійсно давав прекрасно розроблені й художно поставлені вистави, а не робив з них карикатур на український театр, як то майже завжди роблять аматори, або „професійні" антрепнери-режісери, виставляючи дурного хахла, паскудного жида і т. д., ведучи всі акції з неприродним криком, гуками і ріжними „трюками", аби посмішити глядачів. Театр Народного Дому нераз змушував глядачів сміятися до сліз, але той сміх викликався не легким придуркуватим „трюком", а впертою працею і природно-розробленно виконаннем ролі.

Переходячи до оцінки артистів треба на першому місті поставити професіональних артистів: М. Машир, Е. Міліну, М. Карлаша та П. Гурського. Це прекрасні артисти, які в нормальних умовинах, звичайно ніколи не пішлиби грати на такі жалюгідні сцени, як сцена Народного Дому, а вони булиби прикрасою ліпших українських театрів в старому краю. Тому про них богато не доводиться писати, а лише треба зазначити, що оцінку їх гри дають глядачі зустрічаючи і провожаючи їх зі сцени гучними оплесками.

З непрофесіональних артистів у співочому репертуарі на першому місці треба поставити п. Троїцьку та п. Троїцького. Правда від їх гри на сцені можна бажати ще де чого богато, але за те в співі вони визначаються особливо чистим, точним музикальним виконанням своїх партій, маючи до того прекрасні голоси. Гарною співачкою себе виказала не раз п. Д. Стеценко, особливо в арії Кулини, з „Чорноморців," яку вона проспівала з глибоким почуттем та музикальною викінченістю. Але у виконанні прози п. Стеценковій, також, як і иншим аматорам треба ще працювати над собою пильно. Замітний успіх від Дмитра в „Ой не ходи Грицю" до Дубив Якубенко. Маючи гарний голос, тенор, чисто виконуючи свої партії, очевидно при живій натурі, попрацювавши більше над собою п. Якубенко може виробитися в артиста-коміка замітної величини, але наша порада йому більш пильно опрацьовувати свої ролі.

С. Котович на очах, такби мовити, глядача з кожним разом виробляється в кращого й кращого артиста. Замітне у нього уміння добре розбиратися в ролях, серьозне опрацьовання їх. Дає гарного коміка без найменшого шаржу. Зате пані Котович, виконуючи ролі не погано, всеж залишається на місці без замітного поступу, а між тим як видно дані для доброї артистки у неї є: не погана дікція, співучість, але здається, що ліпшому виконані ролів, перешкаджало їй часто незнанне ролі, що на жаль було замітно і в инших аматорів. Але в українському танці „козачка" п. Котович мабуть найліпша танцерка в Ню Йорку, аби ще добру школу до того, то вона стала-б впрост віртуозом-танцеркою.

Також п-на Самосійко показала себе на ролях баб, та поджилих молодиць гарною акторкою і всі свої ролі виконувала досить добре. Пани І. Лазута, Мережко, Яновський, Прохорович та инші завжди піддержувати загальний ансамбль.

Притягнення до хору бувших співаків Хору Кошиця дало можливість поставити гарно хори, а иноді просто бездоганно. Крім пяти-шести співаків з Хору Кошиця з наших Нюйорчан особливо відзначуюче сопрано пані Могила, яка пройшовши добру школу моглаби стати прекрасною оперовою співачкою. Потім п-ні Курнатов — альт, п-ні Корда, п-н Корда, п-ні Котович, п-н Котович та инші. На жаль Ню Йорк чомусь не дав для Народного Дому досить співаків і тому основою хору залишаються співаки з Хору Кошиця.

Цей коротенький огляд показує, що в Ню Йорку є можливість створити і провадити гарний Український Національний Театр. Відповідні для того артистичні сили є, очивидно є кому й керувати театром, але істнування театру ще в більшій мірі залежить від того, як цінить його загал і на скільки він підтримує його. Правда, особливо скаржитись Театру Українського Народного Дому на загал не доводиться, бо майже завжди галя була переповнена, а ще частійше не могла вмістити всіх, бажаючих прийти на виставу. Але все таки Ню Йорк ще не має театральної публики, яка ходила би до театру, тому що вона робачити її незалежно від того чи „наше," чи „чуже" товариство уряджує виставу. Такі міркування, що не піду до театру, бо виставу уряджує „чуже" товариство, свідчить лише про наш примітивізм, про низьку культурність, бо театр се мистецтво, яке не знає ні „чужих," ні „наших" товариств, і як кожне мистецтво викликає в людини кращі, вищі почування. А крім того театр є школою реального, щоденного життя і осміюючи неґативні риси життя, в комедії, показуючи всю неґативність життя темної, злодійської душі, а натомість красу правдитого, чесного життя і перемогу любови, правди, і справедливости, вчить нас, як повинна жити людина. Зокрема тут в Америці, національний театр вяже нас з нашим рідним краєм, піддержує в старших людях дух патріотизму, а у молоді виховує дух любови до свого краю, до свого народу. На цьому місці доводиться пожаліти, що в українськім театрі мало ставили пес історичних та побутових, осбливо таких клясиків, як Старицький, Кропивницький, Капенко-Карий та инші.

Ми віримо, в Ню Йорку буде жити, кріпнути і розвиватися Український Національний Театр, бо Українці міста Ню Йорку вже прокинулися від сну, туману і стали на шлях широкого розвою культурно-національного життя.

Іван Шміль.

ПОВІДОМЛЕННЄ
ЧЛЕНАМ ТОВ. ІМ. М. СІЧИНСЬКОГО від. 146 У. Н. Союза.

Шановні Члени і Членкині.

З причини, що я не міг бути присутний на час на минувших зборах, котрі відбулися дня 12. цвітня с. р. і мало членів чуло мое справоздание з 16-ої Гол. Ковенції У. Н. С., то я прошу всіх членів прибути на слідуючі збори, то є 10. мая с. р., на котрих я буду присутний і здам справоздание еще раз зі зґаданої Конвенції.

Рівнож, як Вам відомо з часописи Свободи, що на 16-тій Головній Конвенції ухвалено продовжити еще на три місяці принимати членів без вступного, то члени повинні використати сю Конвенційну Кампанію та привести зі собою своїх знакомих, котрі еще не суть членами У. Н. С. і записати до Тов. і У. Н. Союза та побільшити Товариство і У. Н. Союз. Збори розпічнуться о 12-тій годині вполудне; справоздание наступить о 1-ій годині. 03

Т. Михальчук, дел. на 16. Гол. Конв.

КИЇВСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ.

Написав В. К—СЬКИЙ.

По вибуху останньої Російської Революції в марті 1917 року відразу відродилося українське національне життя на всій Великій Україні. В Київі повстала була Центральна Рада, котра спочатку видвигнула була ідею федерації українських земель з Росією, а в січні 1918 року проголосила державну самостійність України. При Цент. Раді повстав Генеральний Секретаріят (кабінет міністрів) для всіх годовних галузей суспільного життя. Відразу зажадали вони українізації частин російської армії, себто стягнення в одну українську армію всіх частин, зложених у більшости з Укрінців. Українізація російської армії поступала дуже швидко вперед, бо серед сірої салдатської маси замітно поширювалася українська національна свідомість.

В один час (підчас наступу Керенського проти австро-німецьких військ у червні 1917 року) українські корпуси були найкращими частинами всеї рос. армії, котра під впливом більшевицької агітації почала була розкладатися. В літі 1917 р. українська армія числила вже около 1,500.000 багнетів.

Супроти розкладу в рядах російської армії, в один час здавалося, що Україні судиться побідно завершити війну проти осередніх держав. На жаль, на Великій Україні було за мало національно свідомої української інтелігенції, щоб опанувати широкі простори української землі, а українська армія не мала достаточної скількости добрих українських старшин. Генеральний Секретаріят і Центральна Рада не доросли до великанського завдання будувати українську державу з її власною армією, та ще до того серед тяжкої війни.

Осінь 1917 року анархія почала ширитися по Вкраїні, а українська армія почала дуже швидко розлітатися під впливом більшевицької агітації.

В жовтні 1917 р. більшевики захопили владу в Петрограді й Москві. Здавалося, що більшевики не будуть перешкоджувати відродженню українського народу, але всупереч праву на самовизначення, яке вони сперщу проголосили, більшевики зажадали уступлення Центральної Ради. Почалися сутички поміж рештками вірних Центральній Раді українських військ, і збільшевиченими російськими. Російсько-український фронт проти осередніх держав розвалився. Донські козаки почали війну проти більшевиків. Усю давню Росію захопив страшний хаос.

Дивним робом навіть у тому часі Центральна Рада радила над усім, тільки не над утворенням своєї власної армії, думаючи, що можна буде якнебудь наладнати відносини без проливу крови. Українські частини, котрі аж до того часу були вірні Центральній Раді, почали розходитися по домам, бо ніхто ними не опікувався. Навіть у самій столиці України, Київі, найкращі гвардейські і матроські відділи порозбігалися, бо Військовий Секретаріят не дбав навіть про те, щоб доставчити їм харчів.

Таким чином при кінці 1917 року Центральна Рада опинилася без війська, без звязку столиці з рештою України, серед загального хаосу і — радила. З півночі почали наступати „більшевицькі отряди", себ-то купи узброєнної голоти грабіжників і бандитів. Вони швидко заняли Харків і Полтаву й посунули на Київ. Генеральний Секретаріят на лоб-на шию почав „організувати військо", себ-то творити відділи „вільних козаків" під проводом усяких підозрілих глитаїв. Таким чином був даний початок тим „отаманам" [illegible] котрі пізнійше стали нещастям України. Всі ці [illegible] „вільних козаків" ані [illegible] оборону столиці на Чернигівщину, відділ українських студентів унів., молодих хлопят, котрі не вміли навіть орудувати крісами. Цей відділ був оточений біля Крут і вирізаний майже до ноги. Крути були гробом найкращої української молоді.

В тому часі вирнуло Січове Стрілецтво в Київі. Йому судилося спасти українську державну думку перед неминучою загладою з боку більшевицьких орд і відограти таку велику ролю у державних змаганнях 1918 і 1919 рр., яку по заслузі оцінить щойно історія.

Ще перед тим, заки більшевики захопили владу в Росії, з усіх усюдів почали їхати на Вкраїну полонені Галичане, щоб помагати в будуванню української держави. Не мало теж і зіхало в Київ давних старшин і стрільців У. С. С., котрі були в російськім полоні. Серед них-то виринула думка зорганізувати Січових Стрільців у Київі з метою походу проти Австрії для здобуття Галичини. В жовтні 1917 року був даний завязок Київського Січового Стрілецтва. Його душею був сотник Федь Черник (давний хорунжий У. С. С.).

До Січового Стрілецтва вступав тільки дуже революційний елемент, котрий рішив раз на завше зірвати з Австрією. Тому багато Галичан, передусім старшини австрійської армії, ставилося до Київського Січового Стрілецтва ворожо, вважаючи його „зрадниками", а деякі українські старшини австрійської армії таки прямо відгрожувалися, що самі поставлять тих старшин, котрі зголосилися до Січового Стрілецтва, під австрійський військовий суд. Неприхильним теж до Січового Стрілецтва був і Генеральний Секретаріят і ставив йому всякі перешкоди в його організації.

Початки Січового Стрілецтва були дуже важкі. Недоставало старшин. Сотник Федь Черник мав побіля себе всього двох-трох старшин і кілька підстаршин У. С. С., а серед полонених Галичан, що зголосилися до Стрілецтва, вони ще не вспіли виробити собі того особистого довіря, яким замість дисципліни можна вдержати військо підчас революційного хаосу.

Більшевики були вже перед воротами Київа, як до Стрілецтва прибули деякі старі старшини У. С. С. як ось: Андрій Мельник, Роман Сушко, Василь Кучабський, Дмитро Герчанівський і и. Січове Стрілецтво почало організуватися в твердих рамках. Командантом став пол. Евген Коновалець, Начальником Штабу полк. Андрій Мельник. Було тоді дві сотні С. С. і формувалася третя з новобранців.

Вже в перших днях січня 1918 р. одна сотня С. С. разом з двома сотнями гайдамаків пішла проти більшевиків на Чернигівщину й Полтавщину і побідно боролася проти десятикратної орди Муравйова.

При кінці січня 1918 р. по дуже впертім і кровавім бою друга сотня Січових Стрільців подавила більшевицьке повстання в Київі і спасла Центральну Раду.

Прийшлося одначе покинути Київ, бо на вістку про повстання з Полтавщини стягнулися Січові Стрільці і гайдамаки в Київ, а за ними на Київ нагрянули орди Муравйова.

В початках марта 1918 р. німецькі війська, покликані Центральною Радою, увійшли в Україну.

Січові Стрільці повернули в Київ, де почали горячкову військово - організаційну працю. За півтора місяця в Київі стояв добре здисциплінований полк С. С., дві батерії, дві сотні скорострілів, дві кінні сотні. Дві третини Січового Стрілецтва творили Галичане, одну Наддніпрянці.

При кінці квітня 1918 р. за допомогою Німців був вибра- [illegible] да. Доля України ще раз була в руках Січового Стрілецтва в тих днях. На жаль, Стрілецьке Командування в тому часі не вмішувалося в політичні обставини, бо занадто було заняте військово-організаційною працею. Мимо назвичайного бойового настрою Стрільців, відповідний момент був пропущений і Стрілецтво, не погоджуючися з реакційним гетьманським урядом, зложило зброю.

Розійшлися Стрільці по всій Україні, з тяжким болем приглядаючися оргіям гетьманської реакції і всій політиці Гетьмана, котра неминуче вела до союзу з Москвою.

У серпні 1918 р. Стрілецька Рада (збір найвизначніших стрілецьких старшин) рішила, що на Україну надвигається небезпека втрати державности за ціну союза з чорносотенною Росією (ген. Денікін і Краснов). Вона рішила за всяку ціну ще раз зібрати Стрілецтво, щоб виступити в обороні українських змагань на випадок небезпеки.

Всяких способів уживаючи, одержано дозвіл формувати Січове Стрелецтво в Білій Церкві (150—200 верст од Київа). Деякі московські міністри вже тоді звернули увагу Гетьманові, що Стрільці його поваляють.

Зіхалися знову Січові Стрільці в Білу Церкву і почалася там горячкова праця. Кожен давний Стрілець інстинктивно відчував, що надвигається нова буря. Вимагано від старшин і Стрільців останніх фізичних і моральних сил, щоб поспіти з організацією. Заняття були розложені не на години, а на мінути. Все що було слабе або фізично, або духово,—тікало із Січового Стрілецтва у світ за очі. Осталося тільки чотири сотні піхотинців (около 100 Стрільців кожна), 20 кіннотчиків, одна полева батерія і 12 скорострілів. Алеж це був відділ сильніший від сталі.

В осени 1918 р. затихла вся Вкраїна. Селянські повстання були кроваво здавлені. По селах шведялися гетьманські „карательні експедиції", знущаючись над населенням. Україна лежала тихо, скровавлена, виснажена.

Стрілецькі предбачування сповнилися. Дня 15. листопада 1918 року Гетьман проголосив федерацію з чорносотенною Росією.

На вістку про те, Січові Стрільці проголосили Українську Народню Республіку з Директорією на чолі, заняли Білу Церкву й рушили на Київ. Стрільці завше вірили в свою щасливу звізду, і в тому часі кожен Стрілець був глибоко певен у тому, що здобуде Київ. Алеж розумово розважаючи можливости побіди,—Стрільці приходили до переконання, що йдуть на певну смерть.

Під Мотовилівським лісом на 40 верст од Київа, стрілецький авангард зустрів десятикратно сильніші московські офіцерські отряди. По кількагодинним надзвичайно кровавім бою, в хвилі, коли ворожа перевага вже почала оточувати стрілецький авангард, наспіли головні стрілецькі сили. Навіть тоді один Стрілець приходив на чотирьох противників. Московські відділи були в пух і прах розторощені, покидаючи на полі бою около 600 трупів.

Побіда була окуплена смертю душі Січового Стрілецтва, сотника Федя Черника, одного з найкращих стрілецьких старшин, сотника Мик. Загаєвича і кільканайцяти наших Стрільців. Бій під Мотовилівкою був стрілецькими Термопілями і Маратоном. Січ. Стр. доказали, що вірою у велику справу можна побороти навіть не знати як сильного ворога.

По пятах ворога, що в панічному переляку відбігав на Київ, на столицю наступали чотири сотні Січових Стрільців, у деяких сутичках багнетом вибиваючи з позицій десятикратно сильніші ворожі відділи (с. Крюківщина, Гатне, Красний [illegible]). [illegible] товилівкою запалала вся Вкраїна від краю до краю. Обеззброєні були німецькі війська, а в грудні 1918 року занятий Київ.

Тимчасом із півночі знову насунули більшевики. Селянська маса не була ще в тому часі свідома цілей української держави. Вона [illegible] перед незначними більшевицькими відділами. На Вкраїні вирнула чиста язва „отаманів" із їхними бандитськими „загонами". Жмінка Білоцерківських Січових Стрільців не була в силі опанувати всього українського хаосу.

Мимо кількох побідних боїв під проводом стрілецьких старшин на Лівобережі (сотн. Андрій Домарадський під Полтавою, полк. Роман Сушко під Гребінкою), приходиться в лютім 1919 р. покинути Київ.

З того часу серед безнастанних боїв реорганізується селянські маси, зібрані в т. зв. Корпусі Січових Стрільців, котрий повстав з Білоцерківського Січового Стрілецтва підчас повстання проти Гетьмана і з початку числив до 30,000 люда. Приходиться опанувати сваволю в рядах Корпусу, взяти в руки всяких авантуристичних „отаманів" зпоміж старшинства, котре попало в Корпус, подавити грабіж і мародерство. Важні заслуги положив тут сот. Ярослав Чиж.

Алеж уже март 1919 року приносить замітні успіхи в цій внутрішньо - реорганізаційній праці в Корпусі С. С. Дуже кроваві і вперті кількадневі бої за Бердичів (під проводом підполковн. Івана Рогульського), у яких Стрілецтво втратило ок. 1500 люда вбитими й раненими, вправді кінчаться безуспішно, але за те відроджують нове Січове Стрілецтво. Славна оборона Шепетівки, котру вів тодішній Начальник Штабу Корпусу С. С., тоді полк. Ген. Шт. Марко Безручко, бої під Судилковом, Мирополем, Острогом, Староконстантинів — Проскуровом, М. Санихою, В. Пузирками, Миколаєвим і Чорним Островом, Базалією, Фрамполем і— ім же імя легіон,—не на площі муштри, а на полі бою кристалізують нове Січове Стрілецтво котре в тому часі вже цілком утратило харектер галицької частини, а набрало признак всеукраїнського війська, у якому затерлися всі галицько-наддніпрянські різниці.

22. і 23. липня Січове Стрілецтво розгромлює ціле праве крило більшевицької армії під Карабчіївкою, в бою, виборенім знам. проводом Стріл. Штабу (полк, Ген. Шт. Марко Безручко, полк. Ген. Штабу Юрій Отмарштейн). Цей бій поширив „чотирокутник смерти", відбив більшевиків від Збруча і дозволив Галицькій Армії, котра перейшла на вел. украін. державну територію, без натиску з боку ворога заняти призначені для неї позиції.

Стрілецтво відбуває новий похід на північ у звязку з Галицькою Армією і доходить аж до північних етнографічних меж України, при чому відзначився 1 п. п. під проводом сотн. Івана Андруха.

За цей час іде горячкова праця над поповненнями, котру веде Стрілецький Кіш, заложений у Староконстантинові (підп. Іван Чмола). Тимчасом у жовтні приходиться Стрілецтву перейти на проти-денікінський фронт аж над Дністер.

Через звязок Галицької Армії з Денікіном рештки Січового Стрілецтва відступили назад на Волинь. В стрілецьких рядах шалів тиф; хорих і ранених приходиться покидати по дорозі за ціну спасення стрілецьких гармат. До Волині дотягають жалкі рештки Стрілецтва —по кільканайцять Стрільців на полк.За те ні одна стрілецька гармата не попала в ворожі руки, їх віддано пізнійше селянам.

З кінцем листопада 1919 р. Корпус С. С. дістає демобілізаційний наказ і з того часу Січове Стрілецтво перестає істнувати як військова частина. Січові [illegible] українських землях, скрізь пра[illegible] хто у кровавім бою, хто мирною працею—над створенням підстав для Соборної Самостійної України, котра швидче, чи пізніше буде здобута.

Частини Січового Стрілецтва —передусім артилерія (командант всеї артилерії С. С. підполк. Роман Дашкевич)—боролися на всіх фронтах проти всіх ворогів Української Держави. Два доволі добрі полки артилерії брали участь в облозі Львова поодинокі батерії Січ. Стрільців боролися у всіх поважніших боях на всій українській землі від Одеси, Харкова й Полтави через Чернигівщину й Волинь аж по Сян. Історія всіх стрілецьких частин, котрі були придідені до інших відділів моглаб таким чином стати історією всеї української армії і всього нашого визвольного змагання останніх літ.

Визначнішими старшинами С. С., крім вичислених, були: сотн. Михайло Матчак (давний У. С. С.), сотн. Франц Борис (давний У. С. С. команд. кінноти С.С.), сотн. Федь Микуляк (давний У. С. С.), Др Іван Рихло (давний У. С. С. санітарний шеф Корпусу С. С.), сотн. Василь Содовчук (давний У. С. С.), сотн. Гриць Гладкий, сотн. арт. Михайло Курах, сотн. арт. Дмитро Бурко і и.*)

Зпоміж старшин Наддніпрянців відзначилися передусім: сотн. Бутовський (згинув під В. Пузирками), полк. арт. Дмитро Філіпович, пор. арт. Білодуб підполк. арт. О. Голубаїв, сотн. арт. Д. Іньків, сотн. Мусій Ященко, сотн. Тиміш Виборний (ком. 6 п. п. С. С.) і багато инших*)

При підвисшуванню степенів січово - стрілецьких старшин ніколи не було міродайним те, як довго служив даний старшина в австрійській чи російській армії. Міродайними були тільки здібности, заслуги і вартість даного старшини для Січового Стрілецтва. Таким чином для молодих, здібних і повних енергії й ініціятиви старшин отвиралися в Січовому Стрілецтві дуже широкі можливости, а відпали від Січового Стрілецтва всякі карієровичі, або люде занадто пересяклі австрійським чи російським духом. Київське Січове Стрілецтво було за весь час свого істнування центром, довкруги котрого групувалися всі инші збройні сили Великої України. Сміло можна сказати, що, якби Стрілецтво не було в січні 1918 року, або в листопаді тогож року,то українська державна думка булаб притихла, а відродження нашого народу, котре відбулося протягом трьох літ, булоб можливе щойно по тяжкій і довгій праці, для якої потрібно булоб кількадесяти літ. Таким чином Січове Стрілецтво було далеко впереді перед усім народом. Ані підчас Центральної Ради, ані підчас Гетьмана, ні Директорії ще не прийшов був час на те, щоб Велика Україна стала самостійною, бо селянські маси ще не розуміли того, що це є власна держава. А без того,щоб селяне піддержували свою власну державу і взяли участь у боротьбі за самостійність—той самостійности осягнути не можна. Алеж своєю боротьбою Січове Стрілецтво розбурхало селянські маси на Вкраїні, котрі помалу переконалися, що Самостійна Україна їм потрібна. Доказом того є селянські повстання проти московських більшевиків і прихильність, з котрою селяне тепер витають кожний військовий відділ, який бореться проти Москви.

Таким чином уже сьогодня прийшов час на створення української держави і вона швидче чи пізнійше повстане на руїнах Росії. І саме тут поклало Січове Стрілецтво величезну заслугу.

Цілю Січового Стрілецтва завше була Самостійна Соборна Україна. Стрілецтво вірно боронило кожен уряд, котрий змагав до тої цілі. За те воно кожної хвилі було готове виступити проти всякого, хто цею цілю попробував би торгувати.

Січове Стрілецтво завше було ворогом усякого насилля в нутрі держави. Воно вважало, що українська держава повинна опиратися не на примусі й насильствах, а на бажанню всіх українських громадян. Тому Січове Стрілецтво завше змагало до демократичного ладу й було ворогом реакції. Воно було ворогом російських більшевиків, котрі хотіли силою накинути свою владу на Вкраїні. За те Січове Стрілецтво завше готове було підтримувати таку владу, котру вибрав би собі сам народ і таким устрій, котрого справді бажалоб собі населення. Земля селянам, визволення робітництва з нужди і гніту, свобода думки, слова і віри для всіх громадян України без ріжниці національности й переконань—ось стрілецькі цілі. Стрілецтво ніколи не боронило інтересів одної якоїсь кляси, Воно боролося за волю всіх поневолених і ніколи не хотіло дозволити на панування одної тільки кляси над усіми иншими.

Годиться нарешті згадати про Стрілецьку Раду. Так називався збір найвизначніших стрілецьких старшин, покликуваний командиром Січового Стрілецтва кілька разів треба було приняти важні рішення, чи то відносно політичних подій, чи внутрішньої організації Стрілецтва.Ці рішення були потім подавані до відома Стрільців і таким чином Стрілець завше і дуже точно знав про цілі, за котрі він бореться. Стрілецька Рада була інституцією конче потрібною з огляду на внутрішній хаос на Вкраїні і на можливість деяких політичних авантюр. Доказом того, що Стрілецька Рада була потрібна, служить хочби вибір Гетьмана і поваленя Центральної Ради, котрі ніколи не відбулися, якби Стріл. Рада функціонувала в тому часі як слід. Рішення Стрілецької Ради мали завше далекосяглий вплив на розвій подій на Вкраїні, хоча Стрілецька Рада тільки дуже рідко оголошувала свої рішення перед ширшим (не-стрілецьким) загалом.

*) Заслуговувалоб на згадку ще дуже богато старшин, передусім зпоміж молодших, яких імена ще будуть похвально згадані побіч імен визначних [illegible] Стрільців в [illegible]

ЮРА ШКРУМЕЛЯК.

ПРЕБОГАТА, НАША ЗЕМЛЕ!

Пребогата, наше земле,
Ти блестиш уся добрами,
Ти — як пишная царівна —
Вбрана золотом-квітками.
Як за пишную царівну
Лицарі на боях бються, —
Так за Тебе, Україно,
Кроваві річки ллються.
Гей, який то тільки лицар
О царівну не старався,
Гей, який то ворог лютий
На Вкраїну не загнався!
Алеж лицарі царівні
Приносять богаті дари;
А від ворога Вкраїні
Йдуть смертельні удари.
Та удар найбільший, браття,
Що Їй важко подоліти —
Той удар, що Матір ломить,
Завдають Їй власні діти.
Бо не вміли за свободу
Одностайне стати в лаву.
Замість волю Їй здобути —
Приспорили Їй неславу.
Своїх корнистий не вміли
Підчинити загалови
І принесли в слушну хвилю
Даннину майна і крови.
І ніхто не вчився слухать,
Тільки бути верховодом,
І сліпий в своїх змаганнях
Розходився із народом.
І хоч муж такий зявився,
Що мав заміри великі,
Йому з рук стерно збивали
Братні свари стоязикі.
Братні спори і непослух —
То смертельні болі, рани —
На незгідливих без трудy
Ворог наложив кайдани.
Хочеш, брате, прислужитись
Крихту для спільної справи,
То про свій хосен не думай,
Власної зречися слави.
І завдно слухай того,
Хто приказувать уміє, —
Лиш на єдности і згоді
Воля золота дозріє.